

državu i njen "poredak" kao nasilje nad sobom. Pa ne samo to. Kućevni ljudi(16) iz raznih krajeva Srbije sklapali su među sobom pobratimstvo, zarad zaštite od nasilnika. Kad su Turci dolazili u kakvo selo da čine zulum pobratim je javljao pobratimima iz daljih krajeva, svi su dolazili u pomoć, dočekivali zulumčare i ubijali, a seljani su oglasili da su bili "ajduci" i vlast turska tražila ih je po šumama, a oni su sedeli kod kuće. Ajduci se često svete privatnim ličnostima, i to ne zbog kakve lične uvrede već prosto za to: što su "Turci". Ajduci napadaju na kuće begovske, dočekuju sa mora trgovce, kao god i haračlije careve. Sve nji ajduci podjednako smatraju kao nasilnike i globadžije srpskog naroda. Očevidno srpski narod nije priznavao nikakvo pravo svojim "sugrađanima" Turcima - članovima iste države - da žive na srpskoj zemlji. Srpski narod išao je prosto da istrebi Turke. To se pokazivalo docnije u srpskim ustancima, gde su Srbi ubijali Turke koji su im se na veru predali. Spram Turaka Srbi su imali osobite pojmove o pravu i moralu. "Savest" kao da ih nije ni malo grizla da učine ma kakvo zlo delo po suvremenim našim pojmovima, samo da se osvete za nasilja, koja su Turci vekovima počinili. Krađu, otimanje i ubistvo samo kad su učinjeni spram Turčina, u mirno vreme kao i u ratu, smatrali su kao sa svim moralna dela.(17)

Turske vlasti starale su se da iskorene hajdukovanje silom. Globom - krvninom - oni su prinuđavali samu rajnu da goni hajduke, ali im to nije ništa pomoglo. Celom svojom državnim sistemom oni su stvarali hajduke. A kad su naumili da "radikalnim" merama iskorene u samoj klici svaku nepokornost svom gospodstvu, oni su izazvali revoluciju. Duboka nepomirljiva protivnost između srpsko-narodnog društvenog ustrojstva i turske državne sisteme, činila je, te je ova revolucija bila neizbežna .. Dahije su samo uskorile ustanak narodni, ali i bez njih dani turske carevine bili su izbrojani. Već pre njih srpski "frajkori" koji su se pod austrijskim zastavama borili protiv turske države, brojali su do 18.000 ljudi. Spram cifre naselenja u tadašnjem beogradskom pašaluku, to je bio ogroman broj. U srpskom narodu već je bilo iljadama ljudi, koji su se borili da unište tursku državu. S druge opet strane, same turske paše sa svojim čestim bunama, olakšavali su rajni put da dođe do slobode.

Pred srpskim ustankom, turska država bila je slabija no i kad. To je bio trenutak, kad su turske orde bile suzbijene uređenom vojničkom silom Rusije i Austrije preko Save i Dunava. Čim je Turcima presečen put da pljačkaju okolne narode, već su bili ograničeni na samu rajnu na Balkanskom poluostrvu, oni su se otimali između sebe oko izvora svojih prihoda - oko vlasti nad rajom. Paše i Sultani, janičari i spahije, svi su